

FAKULTA FILOZOFICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI Katedra filozofie	PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): ~~diplomová~~ / bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): vedoucího / ~~oponenta~~

Práci hodnotila (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Jitka Paitlová, Ph.D.

Práci předložila: Eliška Rosenbaumová

Název práce: Kantův kopernikánský obrat a transcendentální analytika

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cíl práce – „ospravedlnit Kantovy myšlenkové postupy *Transcendentální dedukce čistých rozvažovacích pojmů*“ (s. 8) – byl úspěšně a veskrze naplněn. Aby tohoto cíle dosáhla, vysvětluje autorka souvislost transcendentální dedukce s celkem Kantovy filosofie, zejména s naukou o schematismu z *Analytiky zásad*.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

V rozsáhlém úvodu autorka bravurně představuje Kantův kopernikánský obrat a význam transcendentálního idealismu v rámci Kantova kritického projektu. V první části práce pak popisuje zavedení *Transcendentální logiky* jako disciplíny, která zkoumá rozvažování jako poznávací mohutnost, jež rozšiřuje formální logiku o formy názoru. Vychází přitom z *Metafyzické dedukce*, ve které Kant předkládá tabulku kategorií jako apriorních pojmů, pro něž má *Transcendentální dedukce* nalézt oprávnění. Autorka definuje objekt, formy a funkce soudu v rámci metafyzické dedukce, přičemž se opírá o výklady Allisona a Henricha.

Ve druhé části autorka zejména na základě interpretace Friedmana vysvětluje, jak se do nauky o čistém názoru promítá pojetí exaktních věd, a ukazuje vliv eukleidovské geometrie a newtonské nauky o pohybu na Kantovo myšlení. Zaměřuje se na rozdíl mezi logickou a reálnou možností v kontextu nauky o trojí syntéze (aprehenze-obrazotvornosti-apercepce), kterou sleduje na dvou úrovních: jak empiricky jako konstituent empirických objektů, tak transcendentálně jako konstituent předmětů obecně, tedy podmínky partikulárních zkušeností a jednoty poznání vůbec.

Ve třetí části autorka spolu s Kantem zkoumá hlavní otázku *Transcendentální dedukce*, tj. jak mohou mít pojmy jako subjektivní podmínky mysli objektivní platnost, tedy jak se mohou kategorie jako pojmy odvozené z formální logiky vztahovat k předmětům v názoru. Vysvětluje roli čistých rozvažovacích pojmů v transcendentální konstituci objektu a ukazuje, že jsou apriorní podmínkou konstituce vůbec, to znamená: že transcendentální subjekt pomocí svých syntetických aktů a priori konstituuje transcendentální objekt.

V poslední části se pak autorka zaměřuje na výklad samotné *Transcendentální dedukce* na základě původních pasáží z vydání A (konkrétně A 95–114 a A 115–130), a to za pomoci vlivných komentářů Allisona a Henricha. Zdůrazňuje „dvojkoľejnost“ empirického a transcendentálního zaměření a vrací se ke třem úrovním syntézy, jež pěkně shrnuje prostřednictvím sumarizací Kantových argumentačních linií podle Allisona. Poté na základě interpretace Trnky ukazuje přechod z empirického postoje na transcendentální úroveň. Nakonec odpovídá na výše položenou otázku, respektive spolu s Henrichem podává důkaz, jak identický transcendentální subjekt konstituuje jednotný transcendentální objekt jako korelát své syntetické aktivity podle nutných a obecných pravidel a priori, která jsou totožná s čistými rozvažovacími pojmy z tabulky kategorií v *Metafyzické dedukci* vyložené v první části. Argumentační kruh se uzavřel a autorka ještě v poslední části (4.4) pregnatně shrnuje celou transcendentální dedukci čistých rozvažovacích pojmů.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Po formální i stylistické stránce je práce v pořádku. Pouze na s. 12 je u systematické části transcendentální dedukce zmíněna chybná paginace: „A 95 – A 14“ namísto A 115 – A 130.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELKY (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Autorka si vybrala nadmíru náročné téma, které zpracovala do hloubky, a to na úrovni výrazně překračující požadavky bakalářské práce (jak co do odbornosti, tak co do penza). Za silné stránky práce považují argumentační návaznost, snahu o srozumitelnost obtížných argumentů a vlastní průběžná vysvětlení shrnující dosažené závěry.

Nesmírně cením, jak autorka zvládla velmi složité a (jak sama píše) „propletené“ Kantovy argumenty transcendentální dedukce poměrně jasně vysvětlit, a to aniž by její výklad ztratil na terminologické preciznosti. Zároveň dokázala zohlednit komentáře renomovaných autorů, jejichž interpretace vyžaduje hlubší pochopení Kantova myšlení. Klobouk dolů!

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. V úvodu píšete, že chcete představit Kanta jako „průkopníka konstruktivismu“ (s. 12). Můžete tento svůj postoj ke Kantovi shrnout?
2. Na s. 66 píšete: „Za nejslabší místo Kantovy teorie zkušenosti považuji automatické ztotožnění apriorních pravidel syntézy s kategoriemi z tabulky soudů.“ Jaké další limity nacházíte v Kantově zdůvodnění transcendentální dedukce? Je skutečně „úplná“, tedy zachycuje plně rozmanitost myšlenkových procesů vztažených k možné zkušenosti?
3. A jedna hravější otázka k zamyšlení: Jestliže je podle Kanta veškerá smyslová zkušenost strukturovaná skrze apriorní formy prostoru a času, jak byste v tomto rámci vysvětlila zkušenost vůně?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověla): VÝBORNĚ

Datum: 28.5.2023

Podpis: